

DEBRECZENI FÜGGETLEN ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKRE: EGY ÓRA 5 K., NEGYEDÉVRE 15 K., FÉLÉVRE 30 K., EGÉSZ ÉVRE 60 K., EGYES SZÁM 20 FILLÉR, VASÁRNAP 30 FILLÉR.

POLITIKAI NAPILAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. HEGEDŰS LORÁNT
KIADÓTELJESKÖDŐK: HOFFMANN ÉS KRÖNVIÉZ
SZERKESZTŐSÉG: KIRÁLYTÉR 10. SZÁMÚ HÍRNYELV TITKARSÁG ALATTI IRÁNYTARTÓ IRODA

A köztársaság hadserege

A másfél hónapos népkormány immár a második hadügyminiszterét emésztette meg. Az első volt Linder Béla, aki azzal a kijelentéssel kezdte meg működését, hogy nem akar többé katonát látni. A második: Bartha Albert, akit a budapesti helyőrség mozgalmá kényszerített a miniszteri székből való távozásra.

A hadügyminiszterváltásnak ez a rövid időközben történt megismétlődése szomorú jelenség, mert nyilvánvalóvá teszi azokat a nehézségeket, amelyek az új magyar hadsereg megalakítása elé torlódhatnak. És ezeket a nehézségeket korántsem az a körülmény okozta, hogy az új magyar hadsereget a demokrácia elvei szerint készülni meg szervezni a magyar kormány, hanem az eddigi hadügyminiszterek magatartása, melyet a demokrácia elveivel szentben tanúsítottak. Az első hadügyminiszter, amikor különös kívánságának kifejezést adott, aligha sejtette, hogy szélsőséges álláspontjával tulajdonképpen óriási akadályt gördített az új Magyarország fölépítése elé. A második hadügyminiszter a szervezés művét egész helyes úton kezdte meg, amikor az öt legfiatalabb évfolyamot fegyverbe szólította, de lesiklott a helyes útról, amikor a régi rendszer avult intézményeit akarta átültetni a demokrácia talajába. Riadó csapatok, tiszti századok és más e fajta úgynevezett elit-csapatok alakítását, amelyek a régi különböző „gárda”-csapatokra emlékeztetnek, a demokrácia hadserege nem tűr meg. Ugyancsak a régi rendszer kárhözatos örökségéből vette át és tartotta fenn a második hadügyminiszter a „titkos rendeletek” intézményét, ami a demokrácia keretébe szintén nem fér bele.

Csodálatos, hogy Bartha Albert egyik ilyen titkos rendeletével éppen a budapesti ezredek létszámát akarta csökkenteni. Ma, amikor a belső rend helyreállítására erős karhatalom kell, amikor hadseregre van szükség a reánk törő ellenségek miatt, Bartha elvei szerint nem lehet hadsereget szervezni. Amint az egyik kezével épített, a másikkal lerontotta a második hadügyminiszter, tehát meg kellett buknia.

Jöjjön végre egy új ember, aki nem a régi armádia levegőjében nőtt fel! Aki meg akarja és meg tudja alkotni a demokrácia hadseregét. Akiben megbíznak a katonák, aki a fiatal magyar demokráciát igazi néphadsereggel akarja biztosítani. Ennek az új embernek sikerülni fog az, ami két elődjének nem sikerült.

A budapesti helyőrség megbuktatta Bartha Albert hadügyminisztert

A katonaság tüntető menetben a minisztereinökség elé vonult - Károlyi a magyar demokrácia hadseregéről

Budapesti tudósítónk táviratozza:

Az utóbbi hetekben a budapesti helyőrség katonái között nagy elégedetlenség támadt, amely a mai napig egyre fokozódott. A katonák nincsenek megelégedve ellátásukkal, különösen pedig a kaszárnyákkal, amelyek lakhatatlanok, férgetől hemzsegek. A tulajdonképeni politikai oka azonban a katonák zuglódásának, hogy a kormány politikájában még mindig nem érvényesült a demokrácia és a radikális irányzatú katonák Bartha Albert hadügyminiszter személyét tartják a legnagyobb akadálynak a demokratikus néphadsereg megalakításában. Szította az elégedetlenséget a „tiszti századok” és a „riadó zászlóaljok” alakításának terve is. A felgyülemlett keserűséget, hír szerint, végre kitörésre készítette Bartha hadügyminiszternek az az intézkedése, hogy a budapesti ezredek a saját személye mellett való politikai tüntetésre akarta felhasználni. A katonák állítása szerint, elrendelte ugyanis, hogy az ezredeket egy délelőtti a Duna budai rakpartján állítsák fel és a katonák tüntessenek az ő politikája mellett. Az ezredek legénysége és tisztikara ennek a parancsnak teljesítését egyhangúlag megtagadta, sőt a parancs nyomán mozgalom támadt, hogy a budapesti ezredek a hadügyminiszter óhajával homlokegyenest ellenkezően, éppen ellene rendezzenek politikai tüntetést. A tegnapi nap folyamán és ma reggel a katonák több izgatott hangú gyűlést tartottak. Ezekben a gyűléseken határozatba foglalták összes kívánságaikat és panaszait és elhatározták, hogy ma felvonulnak a minisztereink elé és határozatukat, amelyhez különben az egész tisztikar is egyhangúlag csatlakozott, Károlyi Mihály miniszterelnök elé terjesztik.

A katonák kívánságai

Az 1-es honvédek ma reggel 9 órakor indultak el népligeti laktanyájukból. Végig haladtak az Üllői-úton egészen a 32-es laktanyáig, ahol ez az ezred is csatlakozott hozzájuk. Mind a két ezred egyenként 3000 emberrel volt képviselve. A menet előtt két nagy táblát vittek. Először Károlyi! és Le a hadügyminiszterrel! felirással. Négy géppuskát is vittek magukkal a felvonuló katonák. Elöl nagy vörös zászlót vittek és az összes tisztek és katonák vörös kokárdát tűztek fel. A memorandum, amely magában foglalja a tegnapi és ma reggeli gyűléseken elfogadott határozati javaslatokat, hódolattal köszönti Károlyi Mihályt, mint a magyar népköztársaság jövődjéért, akiben a szociáldemokrata párttal együtt az ország boldog fejlődésének biz-

tosítékát látjuk. Mástelől az a valóság, hogy egyes tisztek még mindig royalista szónoklatokat tartanak, a hadügyminisztérium vezetői testtel-lelkekkel reakciók, a vezérkar ellenforradalmi politikát üz. A memorandum pontjai a következők:

1. Kívánjuk Bartha Albert hadügyminiszter lemondását és helyébe civil hadügyminiszter kinevezését.
2. Kívánjuk a hadügyminisztérium leg-sürgősebb reorganizálását, az osztályok vezetésének a vezérkar kezéből való kivételét, a még mindig a hadügyminisztériumban székelő háborús uszítók azonnali eltávolítását.
3. Kívánjuk a katonatanácsból a bizalmi-életrendszerről szóló hadügyminiszteri rendeletnek nemesak látszólagos, hanem becsületes végrehajtását.
4. Kívánjuk mindenajta külön tiszticsapat azonnali feloszlását.
5. Kívánjuk, hogy a legénység maga választhassa meg a tisztikarból parancsnokait.
6. Kívánjuk, hogy kellő tehetségű és tudású legénységi katonák tisztkévé emelkedhessenek.
7. Kívánjuk a laktanyáknak sürgősen lakhatóvá tételét és a legénység kifogástalan ellátását.

A memorandum átadásánál Moor Pál dr., az ezredek bizalmiőrfitestületének vezetője kifejtette a miniszterelnöknek, hogy a budapesti helyőrség csapatai szolgálatára állanak és segédkezni akarnak neki emberfeletti munkájában. Nagy baj azonban, hogy Bartha hadügyminiszter nem áll a helyzet magaslatán. A hadügyminiszter titkos rendeleteket adott ki, hogy a budapesti helyőrség létszámát harmadára csökkentésék és minden módon arra törekszik, hogy a helyőrség létszámának növekedését meggátolja. A bizalmiőrfitestület a legnagyobb bizalmatlansággal vannak a hadügyminiszter irányában és kéri a miniszterelnököt, hogy haladéktalanul polgári egyéni állúson a hadügyek élére.

Károlyi Mihály beszéde

Károlyi Mihály miniszterelnök a katonák szónokának így válaszolt:
— Tisztelt uraim! Bármilyen demokratikus, bármilyen liberális, bármilyen szocialistikus kormányunk okvetlenül szüksége van

ések.

lése 10 szög
fűér, Vasár-
ona, minden
kel nyomot.

gyógyser-
tisztia állapot-
ol Grosz Nagy
gyógyseresz.
yszaru gyógy-
színház mellett.

Aktuak
anya, ezüstje,
ny zalogezgy
6, hívja meg
Arany Bife.

Eladó
izetési feltételek
hold helyetek a
si uton, a va-
l szemben, tehát
aróban; utcák
kal körül véve,
erület mint bel-
helynekalkalmas,
továbbá, amely-
városban fekszik,
részeire, vagy
gyümölcsös föld-
kezelési Debrec-
zák Bankjánál,
n. 17.

Gáz
an ajánlom fű-
imat fa- és szén-
Szivattyuk is
a rakétáron van-
táthéi János, bá-
szerelemester,
ki, csatornázási
6. Darabos-ú.
fon 321.

kihordó

nyakot jó fi-
rel felvesz a
hivatal. :: ::

szalók és lósók
19. szám alatt
gepszermőnk

rozatáb a
ötetek:

ny. Pajzs Ele

elke. Regény.
6 K.

detektívka

venéves ierfi.

ása. Ara 8 K.

ziv és más fi-

argit fordítás

Párisi regény,
5 K.

erő. Fantasz-
y Margit.

rdította Altay

okla című vi-

91-ik kiadás

. Ara 10 K.

s detektív ka

árosi erkölcs-

ár. Kapható a

ÁNDOR

vkereskedésben

melletti.

URANIA
Munka - Japánból - Vasárnap
December 13-14-15

HENNY PORTEN
Tündérvilág
színmű 4 felvonásban

Albert és az ál Max Linder
vigjáték.

Biztatások 5-től 7-ig és
8-tól 10-ig.
Vasárnap: 3, fél 6 és 8
órákor.

APOLLO
Munka - Németből - Vasárnap
December 13-14-15

Wagner Richard
operája

A bolygó hollandi
4 felvonásban.

Előadások 5-től 7-ig és
8-tól 10-ig.
Vasárnap: 3, fél 6 és 8
órákor

katonaságra, nem állhat meg hadsereg nélkül. A karhatalomra szükség van a rendfentartására. A mai súlyos időben, amikor külső ellenségek fenyegetik az országot, örömmel látom a fiatal-korosztályok felvonulását, mert érzem, azt az erőt, ami bennük rejlik. Látom, hogy a magyar kormánynak van hatalma és ez a hatalom növekvőben van. Annak is örülök, ami önöket idehozta, egyet akarunk, amikor a budapesti helyőrség létszámának szaporítását óhajtjuk. Teljesen egyek vagyunk abban is, hogy az ország belső rendjét megvédjük s hogy a külső ellenség ellen is megfelelő hatalom álljon rendelkezésünkre.

Az említett titkos rendeletekről ilyen alakban nem volt tudomásom. Magam is konstataáltam, hogy a hadsereg megszervezése nem elég gyorsan halad, nem akarom azonban azt állítani, hogy ezért egyedül a hadügyminiszter urat kellene felelősségre vonni. Az én álláspontom az, hogy most, amikor a gyárak szüneteinek és egyre szaporodik a munkanélküliség száma, első sorban a munkátlanokat kell elhelyezni a szervezendő csapatokban. Meg fogják érteni, hogy miniszter-kollégának cselekedeteit önk előtt nem tehetem bírálat tárgyává, de ha vannak kifogások a hadügyminiszternek a szervezés körül kifejtett tevékenységével szemben, akkor ezeket a kérdéseket nála fogom szóba hozni és arra fogom őt kérni, hogy ezeket a dolgokat, melyeket az urak itt előadtak, vegye figyelembe. Hogy ő mit fog mondani ezekre a kifogásokra, azt nem tudom, hogy mindez miért történt, arra sem felelhetek most, azt azonban mondhatom, hogy Bartha hadügyminiszter ur, mióta az ügyek élén áll, legszorgalmasabb és leghüzeőbb miniszter társam közé tartozik.

Hogy programunkat megvalósítsuk, azon vagyunk, hogy a legrövidebb idő alatt legfeljebb négy hét alatt kiirjuk a választásokat. Kérem önöket, legyenek egyek a közdelemben, hogy szent szabad hazánkat megvédelemezhük.

Meg kell alkotni a néphadsereget

Lelkes éljenzés fogadta a miniszterelnök szavait. Károlyi ezután az erkélyre lépett és a Szent György-téren felállott katonasághoz intézte szavait:

— Katonák! Biztosítom önöket, hogy még ma közlöm kívánságait a minisztertanácsal. Igérem, azt fogjuk tenni, amit leghelyesebbnek tartunk. Egyetlen tagja sincs a kormánynak, aki ragaszkodnék állásához.

— Éljen Károlyi!

— Maradjon Károlyi!

— Le a hadügyminiszterrel! — kiáltották most a katonák, a miniszterelnök így folytatta:

— Ha az önök kívánságát teljesítjük, ne higgyék azt, hogy presszió alatt állunk és azért tesszük, mert féllünk az uraktól! Nincs az a szurony, az a gránát és az a tömeg, amely engem megfélemlítsen! Csak kötelességemet fogom tenni a demokrácia és Magyarország érdekében. Lehet, hogy nem fogok mindig az önök intenciói szerint eljárni, ez engem nem rendít meg, olyan nyugodt, emelt fővel fogom itthagyni állásomat, ha kell, mint ahogy idejöttem.

— Nem engedjük el! Éljen Károlyi! — hangzottak ismét a katonák fölkáltásai. A miniszterelnök ezután így fejezte be beszédét.

— Csak egyet mondok. Erős akaratom, hogy megalkossuk a néphadsereget, melyre szüksége van a kormánynak és az országnak. A demokrácia és a szocializmus eszméit akarunk megvalósítani. Önöknek is akarniuk kell, hogy legyen fegyveres hadsereg, mert ha beözönlik az ellenség, nemcsak Magyarország fog rombadolni, hanem az önök ideáljai és szent céljai is. A legrövidebb idő alatt kiirjuk a választásokat és ezzel megtesszük az első nagy lépést a demokratikus Magyarország felépítésére, melyet mindnyájan óhajtunk. Ennek legyenek önök a katonái!

Tomboló lelkesedéssel fogadták a katonák Károlyi szavait és percekig éleneztek a miniszterelnököt.

A vezetés a népé legyen

Ezután Nagy Vince államtitkár beszélt a katonákhoz, majd a nemzeti palotában levő

katonatanács helyiség nek ablakából Pogány József kormánybiztos, a katonatanács elnöke, aki a következőket mondta:

— Aki látta ezt a felvonulást, csak hódolattal borulhat le a nép és a katonaság előtt. Ugyanakkor konstataálnom kell, hogy ezt a rendet a fegyverem demokratikus rendszere, a bizalmiférfi-rendszer teremtette meg. Van katonaság és ez a bizalmiférfiak kezében van. Nincs szükség riadó századokra és egyéb ilyenekre. A korlátlan vezetést ki kell venni a vezérkar kezéből és a népek kell átadni. Nem fogjuk megütni az ellenforradalom garázdálkodásait. Budapest a forradalom kezében van és ott is kell maradnia. A régi reakció minden emberének el kell pusztulnia innen. Nem szabad megengedni, hogy a katonaságot szétkergezzék, csak azért, mert szociálista.

A hadügyminiszter lemondott

A helyőrség föllépésének hatása rögtön bekövetkezett Bartha Albert hadügyminiszter, tekintettel a ma délelőltől támadt kínos szituációra, beadta lemondását Károlyi Mihály miniszterelnöknek. A lemondás dolgában még nem történt döntés.

Debrecen és a földbirtokreform

A városi tanács külön hivatalt állít az igények megállapítására

A kormány földbirtokreformjának végrehajtása érdekében a népkormány elsősorban azokat az igényeket akarja ismerni, a melyek földdel kielégítendők. A dolgot, amint azt Buza Barna földművelésügyi miniszter az Országgyűlésén hozott határozat kapcsán kijelentette, a népkormány igen sürgősnek tekinti és a lehetőséghez képest a leggyorsabban akarja földhöz juttatni azokat, a kiknek arra jogos igényük van.

Debrecen városához ma érkezett le Buza Barna terjedelmes leírata, amelyben ismerteti a népkormány intencióit, amelyek minden arra érdemes és eddigi földműveléssel foglalkozó munkást földhöz akar juttatni, hogy az a föld, amelyet megmunkál, a munkásé legyen. A rendelet kifejti, hogy minden olyan földmunkás, aki már a háború előtt, földműveléssel foglalkozott s aki a háborúban a harc téren küzdött, becsületesen dolgozott, nem dologkerülő, fosztogatásban, rablásban részt nem vett s fedhetetlen előéletű, méltányos árért földhöz fog jutni. A rendelet a földhöz juttatandókat két kategóriába osztja. Elsősorban kielégítendők azok, akiknek egyáltalán nincs földjük, azután azok, akiknek 5 holdnál kevesebb földjük és 2 fű gyermekük van.

A városi tanács ma tartott ülésén tudomásul vette a rendeletet és annak értelmében a szükséges intézkedéseket meg is tette. Így kimondta, hogy ez ügyek intézésére külön hivatalt állít föl, amelynek kezeléséhez négy városi napidíjast rendelt ki. Megválasztotta egyben, a rendelet értelmében, azt a bizottságot, amelynek hivatása lesz a jelentkezőket fölvenni, a jelentkezőket nyilvántartásba venni és egyszersmind a jelentkezők anyagi, személyi és erkölcsi viszonyait, érdemességüket és jogosultságukat elbírálni. Ez a bizottság érintkezésbe lép a rendőrséggel, az adóhivatallal, a katonaiügyi osztállyal és a póttettek parancsnokságaival, amelyek azt fogják igazolni, hogy az illető jelentkező volt-e a harc téren. Az így összegyűjtött adatok alapján kerül elbírálás alá minden bejelentett igény. A bizottság olyan összeállítású, hogy abban földmunkások egyenlő számban vannak képviselve a kiküldött szakértőkkel.

A bizottságot a tanács így alakította meg ugyancsak a földművelésügyi miniszter rendelete értelmében. Elnök: V a d á s z Emil városi gazdasági felügyelő, tagjai: a debreceni gazdasági akadémia tanári kara által delegálandó két tag, Péterffy József és Ju há s z József gazdasági ismétlőiskolai

igazgatók, Balla Sándor állami gazdasági felügyelő és a debreceni Gazdasági-egyesület egy tagja; a munkások részéről pedig a Magyarországi Földmunkások debreceni csoportja és a Debreceni Földmunkások és Napszamosok Egyesülete által közösen választott hét tag.

A szükséges tájékoztatást és fölhívásokat hirdetések útján fogja közölni az érdekeltekkel a városi tanács, vagy a most létesített hivatal.

A Huss-botrány körül

A Debreceni Ujságírók Szabadszervezetének tiltakozása

Szalai Ferenc dr. hírlapíró, a Debreceni Ujságírók Szabadszervezetének ügyvezetője, ma ilést hívott össze, amely egyhangulag elfogadta az előterjesztett alábbi indítványt:

„A Debreceni Ujságírók Szabadszervezete tudomást szerzett arról, hogy az egyetemi ifjuság legutóbb tartott nagygyűlésén eljárás megindítását határozta el azok ellen, akik a sajtót Huss Richárd egyetemi tanár ismeretes ügyéről informálták. Megütközéssel látja, hogy a gyűlésen megjelent egyetemi tanárok közül egyetlenegy sem akadt, aki tiltakozott volna a népkormány által épen a napokban manifesztaált sajtószabadság szellemét lábbal taposó ilyen eljárás ellen. A Debreceni Ujságírók Szabadszervezete ezért nem az ifjuságot, hanem az egyetemi tanári kart teszi felelőssé s kijelenti, hogy semmiféle terror nem akadályozhatja meg abban, hogy a legerélyesebb módon nyilvánosságra ne hozza azokat a titkon konventikulumokat, amelyek reakciós célokat szolgálnak a debreceni egyetemen.”

Szalai Ferenc dr. hírlapíró ma délben megjelent az egyetem rektori hivatalában, ahol közölte az ujságírók szabadszervezet állásfoglalását.

Az egyetemi ifjuság nyilatkozata

Az egyetemi ifjuság a következő nyilatkozatot küldte be hozzánk:

Mivel úgy a helyi, mint a fővárosi lapok a debreceni egyetemi ifjuságnak december 7-én tartott nagygyűléséről a valóságnak meg nem felelő, illetve téves információkat közöltek, azaz az egyetemi ifjuság és az intéző bizottság nevében kérem az alábbi soroknak 6. lapjában való szives közlését:

1. A gyűlést nem a Debreceni Egyetemi Kör, hanem az egyetemi ifjuság rendezte, nagygyűlés keretében.

2. A gyűlésen Budapestről hozzánk lejött egyetemi hallgatók nem a Szt. Imre Kör küldöttei voltak, hanem a piros-fehér-zöld blokk küldöttei, mely blokkban a következő budapesti ifjusági egyesületek vesznek részt: Állatorvostanhallgatók Köre, Bethlen Gábor-Kör, Egyetemi Kör, Ev. Diákszövetség, Kálvin János Kör, Műegyetemi Segítő Egylet, Orsz. Széchenyi Szövetség, Orvos Segítő Egylet, Szt. Imre Kör, Szt. Imre Kör és a Ludovika Akadémiai Kör, melyek magyar nemzeti alapon egyesültek azon egyesületekkel szemben, mely egyesületeknek jelszavuk az internacionálé és minden nemzeti alapot félredobva, a piros blokkban tömörültek.

3. A debreceni egyetemi ifjuság esatlatkozott a blokk azon 4. pontjához, mely szerint kívánja: 1. a forradalom eredményeinek, 2. az ország területi integritásának, 3. az ország törvényes rendjének és 4. a demokratizálódásnak biztosítását.

4. A budapesti küldöttek nem keltek ki a Gallileisták ellen, csupán azt az egy esetet említették fel, hogy a Gallilei Kör a Budapesti Egyetemi Kör helyiségét a ius revolutionis alapján saját céljaira foglalta le.

5. A küldöttek a zsidó-kérdésről egyáltalában nem beszéltek, még kevésbbé izgattak. Hiszen a programban ki van téve az 1. 3. bekezdésben, hogy: „féltetve a multak remniscenciáit, a pártoskodást, a faji, felekezeti és osztálygyűlölet szellemét... nem azt ke-

ressük, hogy mi választ szét, hanem azt, hogy mi egyesíthet bennünket."

6. Az ifjuság Huss Richárd professzor ur felszólalásának nem adott olyan értelmet, mintha ő zsidómészárlásra akarta volna felbujtani az ifjuságot.

7. Tekintettel arra, hogy az ifjusági nagygyűlés egyhangulag kimondotta, hogy a lapok értesítését kizárólag az elnökre bizza, sürgősen újabb gyűlést hívtam egybe, melyre dr. Huss professzor urat is meghívtam azért, hogy az egyetemi ifjuság minden egyes tagja a professzor ur szájából hallhassa kifejezésének valódi tartalmát. Ez megtörtént 10-ikén délután. Az egész esetnek általam történő közlésére csak most érzem magamat feljogosítottnak, annyival is inkább, mivel a jegyzőkönyv még hitelesítve nem volt.

8. A Debreceni Független újság december 10-iki számában közölt kritikának azon megjegyzésével szemben, hogy mi „könnyen ugratható ifjak” volnánk, — határozottan tiltakozom.

Kiss Zsigmond,

jogszigorú, a piros-fehér-zöld blokk debreceni intéző bizottságának elnöke.

Wallisch Oszkár hadnagynak az egyetemi ifjuság i. hó 10-én tartott ülésén mondott beszédéből egyes részletek tévesen kerültek a nyilvánosság elé. — Helyesen így hangzanak: A nemzet élete nem lehet egészséges, ha csak egy társadalmi osztály vagy felekezet jut a hatalom és az anyagi értékek birtokába. A nemzet nem áll csupán arisztokratákból, papokból, katonákból, munkásokból, földművesekből, hivatalnokokból, zsidókból, hanem mindezek összességéből. Ha tehát egy osztály vagy felekezet mégis magához ragadja a kizárólagos hatalmat és azt erőszakkal akarja megtartani, azt a hatalomról el kell söpörni. A zsidókat azon határok közé kell szorítani, melyek őket számuknál és munkájuknál fogva megilletik. — A szociáldemokrata párttól Wallisch Oszkár hadnagy nem beszélt.

Debrecen, 1918. december 11-én.

Kiss Zsigmond,
a nagygyűlés elnöke.

A tartalékos tisztek egyesületének nyilatkozata

A következő sorok közlését kérjük tőlünk: Az egyetemi ifjuság üléséről szóló tudósításában a „Debreceni Független Újság” azt írja, hogy a Tartalékos és népfőlkelő tisztek és szellemi munkás-katonák Országos Egyesületének debreceni csoportja ki akarta zárni Huss Richárd egyetemi tanárt tagjai sorából. Megállapítjuk, hogy ilyen kizárásról már csak azért sem esett szó, mert Huss Richárd nem is tagja egyesületünknek. A tényállás a következő: Intéző-bizottságunk hétfői ülésén megjelent a progresszív egyetemi ifjuság küldöttsége és arra kérte, foglaljon állást Huss Richárd ismeretes kijelentéseivel szemben. Az intéző bizottság *mély felháborodással és megdöbbenéssel* vett tudomást Huss Richárdnak a közbékét és közrendet veszélyeztető kijelentéseiről, de állást nem foglalt, mert egyesületünknek kizárólag gazdasági céljai vannak és e kereten túlmenő kérdésekkel nem foglalkozhat, azonban kifejezte azt a meggyőződését, hogy Huss Richárd felettes hatósága részéről ez elítélendő magatartása miatt a megfelelő megtorlás nem fog elmaradni.

Soraink közlését hálással köszönve, vagyunk kiváló tisztelettel

Debrecen, 1918. december 12.

az Elnökség.

— A Nevelőmunkások Országos Szövetségének debreceni és hajdumegyei kamarája pénteken, 13-án délelőtt 10 órakor a református kollégium kistanácstermében előadó ülést tart, melyre az összes tagok megjelenését kéri az elnökség. Előad: Nánay Béla leánygimnáziumi tanár: A békés nevelés alapelvei és körvonalairól.

24 milliárd font hadisarc Németországra

Lloyd George a háborus költségekről — Egész Európában megszüntetik a védkötelezettséget — Vilmos excsászár és a volt német trónörökös bíróság elé állítják

London, dec. 12. Lloyd George miniszterelnök Bristolban egy gyűlésen kijelentette:

— *Ha tartós békét akarunk, véget kell vetnünk az európai kontinensen a szolgálati kötelezettség alapján álló hadseregeknek.* Németországnak, Ausztria-Magyarországnak, Törökországnak és Bulgáriának együtt 12 millió emberből álló hadserege volt. Nem gondolható el, hogy ezeknek az országoknak újra megengedik, hogy szomszédaik ellen ismét 12 milliós hadsereget állítsanak fel. Akkor a béke konferencia torzalakulat volna. *A tengerészet-ről* kijelentette, hogy az nem támadó, hanem védőfegyver, ezért nem akarja Anglia megszüntetni.

Rátért a *hadikárpótlások* kérdésére. A világ minden civilizált országában a *vesztes íelet marasztalja el a törvényszék a költségeken.* Itt nem boszúról van szó, hanem igazságról. Reméljük, hogy a jövőben a népekre a jognak és a jogtalanságnak ugyanazok az alapelvei lesznek érvényesek, mint az egyes emberekre. Ezenfelül a háború Németországnak kevesebbe került, mint Angliának. Nekünk nagyobb hadsereget kellett felállítanunk és fentartanunk, és óriási flottát is kellett fentartanunk. Nekünk kellett ellátnunk a világtengeren a rendőri szolgálatot. Ez az oka annak, amiért Németországnak teljesítőképességének legfelsőbb határáig kell fizetnie. Azért használja ezeket a szavakat, hogy téves hitet ne ébresszen. A háború előtt Németország vagyonát 18—20 milliárd fontra becsülték. **A számla 24 milliárd fontot tesz ki.** Németország nagy vagyona tehát nem lenne elegendő. A hadikabinet néhány hét előtt bizottságot küldött ki Németország teljesítőképességének megvizsgálására. Azt hiszi, hogy Németország gazdagságát eddig lebecsülték. Csak két feltételt szabta: először, hogy *ne tartsanak bizonytalan időn át nagy megszálló sereget Németországban,* másodsor: hogy a pénz kamatait ne azzal törlesszék, hogy Angliát olesó árukka) elárasztják. *Németország hadi adóssága 6—7 millió font* és világos, hogy a szövetségesek költségeit és a maga háborus költségeit is meg kell fizetnie. Az igazság szempontjából nekünk feltétlen jogunk van, hogy minden háborus költségünket kérjük Németországtól.

Vilmos volt császárra vonatkozóan a következőket mondta:

— *Kétségtelenül megállapítást nyert, hogy vétkezett a nemzetközi jogok ellen és ezért felelősségre kell vonni. Amerika bizonyára ugyanezen az állásponton van. A trónörökös szintén egyike a büntársaknak, sőt az elötünk fekvő anyag szerint talán egyike a háború fő okozóinak.*

Végül az Angliában levő németekről kijelentette, hogy ki fogják seperi őket.

Elszász németek belgiumi kényszermunkáiban

Berlin, dec. 12. Hiteles forrásból jelentik, hogy körülbelül ezer fiatalembert, német családok fiait, Strassburgból Belgiumba vittek kényszermunkára.

A francia kamara ünnepli Elzász visszahódítását

Páris, dec. 12. A kamara mai ülésén Deschanel elnök viharos tetszéssel fogadott beszédben jelentette be Franciaország képviselőinek Elzászban tett diadalmenetét, amelynek lakossága most már örök időkre Franciaországhoz fog tartozni.

Clemenceau miniszterelnök kiemelte, hogy az utolsó napok eseményei mindent felülmulnak, amit Franciaország története nagyban és színesben íemutat. A legnagyobb dicsérettel adózik Elzász-Lotharingia lakóinak hűségükért, akik ötven éven át a legsúlyosabb áldozatokat hozták és az üldözésekkel szemben bátor ellenállást tanúsítottak. Az ország felszabadítása a legszebb jutalom, melyet Franciaország nagy áldozataival megérdemelt.

A kamara elhatározta, hogy mind a két beszédet plakátokon kifüggeszti.

A brit flotta leszerelése

Bécs, dec. 12. A Daily News írja, hogy az angol flotta leszerelése a jövő év májusában történik meg, ugyanakkor, amikor a békét is aláírják.

A francia szociálisták nem engedik elnyomni az idegen forradalmakat

Genf, december 12. — Párisban a szindikalista munkások gyűlést tartottak, a melyen Faure képviselő a következőket mondta:

— *Ha véget ér a hadiállapot, akkor, mint német elvtársaink tették, mi is megvizsgáljuk, kik okozták a háborút. Vörös zászló leng Ázsiától a Rajnáig. Azt kérde: megengedi-e a proletáriátus az idegen forradalmak elnyomtatását és hogy Franciaország, amely az első helyet foglalja el a világon, az utolsó helyre szoríttassék-e a népek között.*

A gyűlés verekedéssel végződött, amelyben többen súlyosan megsebesültek.

A békekonferencia megnyitása

Zürich, december 12. Párisi távirat szerint hivatalosan jelentik, hogy a békekonferenciát december 17-én, kedden, Wilson elnök jelenlétében nyitják meg.

Wilson fogadtatásának programja

Genf, december 12. A genfi lapok közlik Wilson fogadtatásának programját. E szerint Wilson és kísérete pénteken délben érkezik Brestbe. Fogadtatása céljából Pichon külügyminiszter, Tardieu, Leygues miniszterek és Gauthier admirális, továbbá House ezredes és Pershing tábornok jelennek meg. A „George Washington” gőzös Wilsonnal és a kíséretével délben 1 óra 30 perckor érkezik Brest kikötőjébe. Az üdvözlésére megjelenő személyiségek azonnal a gőzös fedélzetére mennek az elnököt üdvözölni. Délben negyed 1 órakor Wilson feleségével és Lansing államtitkárral, a békekonferenciára kiküldött delegátusokkal és egész kíséretével elhagyja a hajót és Párisba utazik, ahova szombaton délelőtt 10 órakor érkezik meg a Bois de

Boulogne pályaudvarán. — A pályaudvaron megjelenik Poincaré elnök és az egész francia kabinet. Az üdvözlés után az elnök ünnepélyesen bevonul Párisba. Délbe fél 1 órakor diner lesz az Eliséében, hétfőn pedig ünnepélyes fogadtatás a párisi városházán.

Ifj. Schwartz Vilmos lemondott a Közéllátási Hivatal igazgatói állásáról

A városi tanács elismerése az igazgatónak

A köz-ellátási hivatal vezetése hirtelen és váratlanul válság elé került, mert ifj. Schwartz Vilmos igazgató lemondott állásáról s azt ott hagyni készü. Ez az elhatározás nagy zavarba ejtette a köz-ellátási ügyosztály vezetőjét, Zöld József tb. tanácsnokot, mert neki szinte pótolhatatlan munkatársa Debrecen köz-ellátásának egyében és általános megelégedésre töltötte be hivatalát. A legtöbb köz-szükségleti cikket megszerezte és azt helyes elosztással tudta a közönség rendelkezésére bocsátani.

Most a következő levelet intézte a tanácshoz:

Tekintetes Városi Tanács!

A 287—19946/20032. 916. számú bgy. határozattal 1916. október hó 14-én a törvényhatósági bizottsági közgyűlés megalakította a Közéllátási Tanácsot, melynek egyik tagiává választottam. A Közéllátási Tanács megalakítása után engem bizott meg a Közéllátási hivatal vezetésével, illetve ezen hivatal igazgatói teendőinek ellátásával, mely ügykört mindezt ideig betöltöttem.

A köz-ellátási miniszter 142900—918. VIII. sz. rendelete alapján köz-ellátási bizottság alakítottatott és így a Közéllátási Tanács ez oknál, de részint lemondások folytán is, megszűnt létezni.

A változott viszonyok arra indítanak, hogy egy a Közéllátási hivatal igazgatói, mint a Közéllátási bizottságban viselt tisztségéről lemondjak, mit ezennel a tekintetes Tanácsnak tisztelettel bejelentek.

Lemondásommal kapcsolatban kérem, méltóztassék elrendelni, hogy a hivatali, tekintettel arra, hogy a város nagyszámú vagyonaát kezelem felelősséggel, kiküldött megbízottak leltár mellett mielőbb átadhassam.

Nem mulasztatom el, hogy midőn két és egyegyed évi működésem után, melyet igyekeztem tölem telhetőleg ambícióval, kedvvel és szeretettel ellátni, a reám nézve annyira megtisztelő megbízatástól megválni, hogy a tekintetes Tanácsnak megértő támogatásáért és jóindulatáért hálás köszönetemet ne nyilvánítsam.

Kiváló tisztelettel

Ifj. Schwartz Vilmos.

A városi tanács azonban értékelve ifj. Schwartz Vilmos munkáját és tudva azt, hogy azon a helyen, amelyet most betölt, nem nélkülözhető s a köz-ellátás igen nagy zavarba jönne, ha éppen a legkritikusabb pillanatban veszítenék el az ő munkásságát, nem fogadta el a lemondását és az igazgatói állás megtartására kérte a következő átiratban:

Debrecen sz. kir. város Tanácsától

25470—1918. sz.

Nagyságos Schwartz Vilmos igazgató urnak Helyben.

Mai napon tartott ülésünkben foglalkoztunk igazgató urnak azon beadványával, amelyben a Közéllátási Hivatal igazgatói valamint a köz-ellátási bizottságban viselt tisztségeről lemond.

Abban a meggyőződésben vagyunk, hogy városunk köz-ellátási ügye nem nélkülözheti azt az ügybizgót és eredményes működést, amelyet igazgató ur mindkét tisztségében megbízatása óta kifejtett.

Eltávoztása a köz-ellátási ügyét igen hátrányosan érintené, pedig a mai körülmé-

nyek között szerfelett fontos az, hogy ezen kérdésnek az intézése minél megfelelőbb módon történjék.

Ezen indokokra tekintettel bizalommal kérjük igazgató urat, hogy lemondásától eltekinteni és megbízatásának továbbra is eleget tenni sziveskedjék.

Biztosíthatjuk igazgató urat arról, hogy működésében támogatásunkra mindenkor számíthat.

Debrecen, 1918. december 2-án.

Csöke Sámuel,

polgármester helyettes, főjegyző.

Szabó Elek,

jegyző.

Az átiratra, amely méltó elismerése ifj. Schwartz Vilmos érdemeinek, még nem válaszolt az igazgató, de a tanács és a köz-ellátási ügyosztály vezetője bízik abban, hogy sikerül őt maradásra bírni.

Az igazgató távoztása már azért is igen nagy nehézségek elé állítaná a köz-ellátást, mert ő bírja teljes mértékben a munkásság képviselőinek bizalmát is és ő az üzemetek, amelyek közül néhány továbbra is főm fog maradni, új kezekbe adni szinte lehetetlen.

A ma fennálló üzemek közül az igazgató tisztán a városi tisztviselők és alkalmazottak 1500 főnyi csoportja részére fenntartandónak véli a városi üzletet, amelyet a köz-ellátási hivatal nyereségének egy részéből ki is kellene bővíteni, a cipőüzemet, amely szabóműhellyel párosulna és a kalapijavító üzemet. Ezek fogyasztási szervezetet alapján dolgozának csak a tisztviselők részére, akik így olcsó árúhoz, munkához és egy havi hitelyhez jutnának.

A kormányválság

Bartha hadügyminiszter lemondása

A Pol. Hir. jelenti: Bartha Albert hadügyminiszter tegnap este azon a tanácskozáson, melyet a miniszterek és az államtitkárok folytattak, *relajántotta lemondását*. Mint-hogy a kormány tagjai tegnap este nem tartottak minisztertanácsot, Bartha lemondását csak *ad referendum* vették. Ma délelőtt a különböző budapesti ezredek küldöttsége jelen meg Károlyi Mihály miniszterelnöknél és memorandumot adott át neki, egyttal *követelte Bartha lemondását*. Károlyi a katonák szónokának válaszolva, védelmére kelt Barthanak és kifejtette, hogy nem a hadügyminiszter az oka annak, hogy a katonák egyes kívánásainak teljesítése későbbre maradt.

Bartha lemondásával a legközelebbi minisztertanács fog foglalkozni.

Kobek Kornél hadügyi államtitkár is *beadta lemondását*.

Minisztertanács

Budapesti tudósítónk táviratozza: A ma este megtartott minisztertanács nem foglalkozott a személyi kérdésekkel, mert Károlyi miniszterelnök már *el fogadta Batthyány Tivadar betűgyminiszter és Bartha Albert hadügyminiszter lemondását*. A két tárca betöltéséről eddig nincs döntés. A minisztertanács a pártok egymáshoz való viszonyával foglalkozott.

Ki lesz az új hadügyminiszter?

A hadügyi tárcát hír szerint Nagy Vince miniszterelnökségi államtitkárnak ajánlották, aki azonban nem hajlandó elvállalni.

Politikai körökből az a hír szivárgott ki, hogy Böhm Vilmos hadügyi államtitkár lesz az új hadügyminiszter és emlegetik Pogány József dr., a katonatanács elnökét is.

Tiszta szociálista kormány

A M—g jelenti: A mérsékeltébb irányú követő politikusok köréből kapiuk a következő információt:

— A szociáldemokrata párt — úgy lát-szik — teljesen meg akarja valósítani programjának legsarkalatosabb pontját, a t u l a j d o n m e g s z ű n t e t é s é t. Ha a szociáldemokrata párt csakugyan ragaszkodik ehhez az álláspontjához, akkor ez a válság síma megoldását lehetetlenné teszi. A mérsékeltébb politikusok ehhez semmi esetre sem járulhatnak hozzá. — Ilyen politikát csak egy tiszta szociálista kormány képviselhet és ezért a válság legtermészetesebb megoldása az volna, ha a kormányt a szociálisták vennék át. Mindezekből világos, hogy a kormányválságban nem személyi kérdéssről van szó, hanem két nagy világnézet, két szellemi irányzat összeütközéséről.

A Károlyi-párt nagygyűlését jövő vasárnap tartják meg

A Pol. Hir. jelenti: A Károlyi-párt nagygyűlését, amelyet vasárnapra tűztek ki, a miniszterelnök nagy elfoglaltságára tekintettel és mivel a miniszterelnök személyesen akarja kifejteni a párt új programját, vasárnaphoz egy hétre fogják megtartani. A párt vezetősége kéri a vidéki szervezeteket, hogy a nagygyűlés elhalasztását ezuton is tudomásul venni sziveskedjenek.

Juhász-Nagy Sándor beszámolója

Juhász-Nagy Sándor dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter e hó 22-én Hajdusoboszlóra érkezik, hogy a népnek beszámoljon képviselői működéséről.

Szervezkedési mozgalmak

A szociáldemokrata kerületi pártszervezetek megalakítása

A debreceni szociáldemokrata párt a kerületi pártszervezetek megalakítása és a munkaprogram ügyében e hó 15-én, vasárnap délután 3 órakor kerületi gyűléseket tart a következő helyeken: *I. kerület:* a Munkás-Ott-honban (Margit-fürdő); *II. kerület:* Széchenyi-vendéglő (Nyugati-u.); *III. kerület:* Attila-tér 6. (Vasúti munkások helyisége). — E kerületi gyűlésekre a szociáldemokraták meghívotnak. *A debreceni szociáldemokrata párt végrehajtó bizottsága.*

A tartalékos tisztek egyesülete

A tartalékos és népfelkelő tisztek és szellemi munkás katonák országos egyesületének debreceni csoportja a debreceni kereskedelmi és iparkamarának és az illetékes munkaadó-tényezőknél hathatós erkölcsi támogatása mellett megszervezte *állásközvetítő irodáját*. A tagok, tekintet nélkül szakmájukra, ha állás nélkül vannak és átmeneti, vagy állandó jellegű állást kívánnak, jelentkezzenek a titkár hivatalos helyiségében: kereskedelmi és iparkamara (Deák Ferenc- és Verböczy-utca sarkán) I. emelet. A titkár minden kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt 10—1 óra között tartja hivatalos óráját. A tagok fizetési, előléptetési és egyéb sérelmeiben utbaigazítással, felvilágosítással és támogatással szolgálnak. A panasz-iroda is működik, ugyancsak a kereskedelmi és iparkamara palotájában a fentírt időben. Minden tag, akinek bármilyen természetű sérelme, vagy panasz van, közölje ezt haladéktalanul a titkár hivatalos helyiségében működő panasz-irodával. Felvilágosításokkal szolgálnak a leszerelési és egyéb katonai rendeletek értelmezése és végrehajtása kérdésében is. Az egyesület állásközvetítő iro-

dája új pályaválasztás, vagy ismeretbővítés lehetősége céljából legközelebb ingyenes könyvelési, levélezési, gép- és gyorsírási tanfolyamot létesít a tagok részére, elsőrangú szaktanerők vezetése alatt.

Tiltakozó népgyűlés a Bika nagytermében

Holnap, pénteken délután 6 órakor a debreceni köztársasági párt tiltakozó népgyűlést tart az Arany Bika nagytermében, a városban és az országban jelentkező reakciós törekvések ellen. A párt szónokái az aktuális eseményekkel foglalkoznak, hogy a zűrzavaros időkben tájékoztassák a város közönségét. A pártelnök, Ferenczy Gyula dr. egyetemi tanár a reakcióról, Szentjóby Kálmán tanító az iskoláról, Rostkowitz Artur a politikai pártokról, Csomor Gyula, a szociáldemokrata párt agilis tagja pedig a pogromról fognak beszélni. A párt az idő rövidségére tekintettel nem adott ki plakátokat, hanem csak a sajtó útján hívta meg a gyűlésre Debrecen város közönségét. Jöjjen el mindenki, aki a magyar népköztársaság vívmányának részese, a mai zűrzavaros időkben pedig a rend és a nyugalom óre akar lenni. Mindenkinek van félteni valója és mindenkinek védekezni kell a nagy bizonytalanság ellen, melynek hazánkkal, városunkkal immáron mindannyian szenvedő részesei vagyunk. Legyen ott minden köztársasági polgár és munkás!

A köztársasági párt elnöki tanácsa

A textil-munkások szervezkedése

A textil-munkások és munkásnők pénteken, 13-án, este 8 órakor fontos ügyben értekezletet tartanak a Munkás-Otthonban (Margit-fürdő).

Harc a csehekkel

Az idegen csapatok inváziója

Csehek: Pozsonytól északnyugatra, Dévénvujfalunál, csatározások a csehek dél felé előretolt csapataival. A tegnapi jelentett nagymérséki harcnál, melyet a demarkációs vonal megvédéséért vívtunk, különösen Poria hadapród tüntette ki magát, aki hét sebből vérezve, tovább harcolt. A harcban a tótaiku lakosság is önszántából a mi osztagainkkal vállaltva veit részt a csehek ellen. A harc a mi előnyünkre dőlt el. Egyébként az északnyugati felvidékeken a helyzet változatlan.

Románok: A Besztercénél álló román csapatok egy kilométert nyugat felé, Sajómarosra és ezáltal itt is átlépték a demarkációs vonalat.

A főbb felvidékeken nincs említésre méltó újság.

A csehek puccsa a kassai tót nemzetgyűlésen

Kassáról táviratozzák: A tótok tegnapi nemzetgyűlésén a cseh-szlovákok puccsot rendeztek. Amikor a városházán megkezdődött a nemzetgyűlés, az utcákat nagy tömeg lepte el. Több cseh izgató azzal tüzelte fel a népet, hogy azok gyűléseznek, akik az egész felvidéket Kassával együtt ki akarják szakítani Magyarországtól, hogy Csehországba csatolhassák. A felizgatott tömeg megrohanta a városházát és halált kiáltott a cseh-szlovákok feleire. A tömeg kézigrántókka és fegyverekkel felszerelve betört a közgyűlési terembe és az összes bentlevőket letartóztatottaknak jelentette ki. — **Dvorsák Győző** ismert tót vezér eszillapító beszédet intézett a néphez. Így tisztázódott a félreértés, mire a tömeg megnyugodott és kivonult a tereméből.

Angol tengerészek Budapestén

Budapesti tudósítónk táviratozza, hogy ma éjjel Újvidék felől 30 főből álló tengerész-különművészt érkezett Budapestre.

HIREK

00

— **Január 1-én megszűnik a gázvilágítás.** A városi tanács mai ülésén Csók Sámuel polgármesterhelyettes főjegyző bejelentette, hogy január 1-én a gázgyártást teljesen be kell szüntetni, ha csak addig valamiképpen, de eddig elképzelhetetlen módon segítség nem érkezik, ami azonban kizártnak tekinthető. A gázgyár semmiféle olyan szemet, amely gázfejlesztésre alkalmas, már most sem kap és más városokban a gázgyárak üzemének szünetre már be is következett, de Debrecennek van még január 1-ig készlete. A villamos üzem fenntartásához szükséges szén rendelkezésre áll és így a villamos áram korlátolt mértékben való szolgáltatása akadályokba nem fog ütközni.

— **A lakásínség enyhítése.** A városi tanács ma foglalkozott a lakásínség enyhítésének kérdésével. A tanács első sorban szükségnek tartja egy statisztika összeállítását, amely a meglévő lakásokat, a szükségletet tünteti föl és hogy ehhez képest hány lakás létesítését kellene elrendelni Debrecenben. A statisztika összeállításával a tanács Aczél Géza főmérnököt és Kuthi Sándor dr. tb. főügyészt bízta meg. A betervezendő statisztika szerint fogja a tanács a szükséges lakások építése iránt az intézkedéseket megtenni és a lakások létesítéséhez a kormány segítségét kérni. A tanács a lakásügyi tanácshoz ez irányban fölterjesztést is intéz a kiküldött statisztikájának betervezése után. A tanács rá fog mutatni arra, hogy a háboru előtt Debrecenben volt 91,000 lakos és ma a menekülteket nem számítva, 110,000 a lakosok száma. A szaporulat tehát 20,000, amely számmal szemben Debrecenben alig, sőt éppen nem történt építkezés. A tanács már ma elrendelte, hogy a statisztikát sürgősen terjeszték föl a lakásügyi tanácshoz, amelytől sürgős akció megindítását kéri. Debrecenben az eddigi megállapítások szerint is körülbelül 2400 különböző lakásra van szükség.

— **A városi vízművek új felügyelője.** A belügyminiszter értesítette Debrecen város tanácsát, hogy a város vízműveinek műszaki felügyeletével az eddigi felügyelő, Kajlinger Mihály, helyett Bécsey Antal mérnököt bízta meg.

— **Elkobozták a katonai fegyvereket.** Sok helyen a vármegyében a lakosság a felhívás ellenére sem szolgáltatta be a birtokában levő katonai fegyvereket és föltényeket, aminek egyik igen rossz következménye az, hogy kisebb-nagyobb zavargásoknál a fegyvereket használják s több esetben halálos szerencsétlenséget okoztak. A karhatalmi parancsnokság tehát elrendelte a megyei lakosságnál levő fegyverek elkobzását és ezért ki-rendeltségeket küldött a vármegye területére, hogy az elkobzást hajtsa végre. Egyik ötven főnyi karhatalmi csoport Rólkó Béla hadnagy vezetése alatt Egyekre, Tiszacségre és Balmazújvárosra, a másik csoport Paréj János hadnagy vezetése alatt Téglásra, Hajdúhadházra és Mikepércsre ment ki.

— **A lisztirodai alkalmazottak beszerzési előlege.** A lisztirodai alkalmazottak azt kérték a tanácstól, hogy részükre is állapítson meg beszerzési előleget. A városi tanács a törvényre utalással, hogy beszerzési előleg csak azok részére állapítható meg, akiktől előreláthatóan az 12 hónap alatt levonható havi részletekben és miután a tanács nincs tisztában azzal, hogy a lisztiroda meddig áll még fenn, — minden valószínűség szerint csak az új termésig — az ügyet a jog- és pénzügyi bizottság elé terjeszti. — A tanács fölfogása nem egészen szociális, mert ha más akadálya nincs a kérelem azonnal való teljesítésének, mint az, hogy kilenc hónap múlva megszűnik a lisztiroda, semmi akadálya sincs az előleg megadásának, mert hiszen a törvény szelleme nem tiltja, hogy esetleg kilenc havi részletben vonják le ezt az előleget. A segítség kérdéseiben mindenkor a szükségesség és nem a paragrafus alapján kellene az ügyet nézni.

— **A kormánybiztos a közalkalmazottak beszerzési csoportjánál.** A közalkalmazottak beszerzési csoportjának intéző bizottsága folyó évi december 11-én délután ülést tartott, melyen felügyeleti jogánál fogva Handler Gyula kormánybiztos-főispán is megjelent és a csoportot a legmesszebb menő támogatásáról biztosította. Az intéző-bizottság határozatából kifolyólag felhivatnak azok a tagok, aki az egész évi lisztmennyiség árát még be nem fizették, hogy azt legkésőbb 1919. évi január 10-éig okvetlenül fizessék be, mert ellenkező esetben azoknak lisztjét, kik a csoport pénztáránál a liszt árát ezen idő alatt be nem fizetik, a csoport a városi közellátási hivatalnak fogja átadni. Az egész évi liszt kiadását még e hó folyamán megkezdjük. Az intéző-bizottság ugyanis nem vállalja a három havi részletekben való ellátást, mert a zsákbiztosíték ez esetben annyira megrágitaná a lisztet, hogy a hatósági lisztnél magasabb áron kellene adni. A szállítási nehézségek folytán előállott költségekre, az intéző-bizottság határozata alapján az 1919. január 1-étől járó liszt kilogrammjá után 2 fillért fog beszélni a csoport. A hagymát a szerbek által megszállott terület vonalán utalták Kiszomborból és így azt a zöldség-központ szállítani nem tudja. A hagyma árát a zöldség központtól az intéző-bizottság visszakérte s mihelyt megérkezik, a tagoknak visszafizeteli. Ma nappal a burgonya árának visszafizetését is beszüntették addig az ideig, amíg a burgonya-központ a pénzt vissza nem küldi a bevásárlási igazolványokkal együtt. Sertéstakarmányra mai naptól befizetést nem fogadnak el, mert a határidő lejárt és utánrendelést nincs módjukban tenni.

— **Előleg a világítási vállalatnak.** A városi tanács mai ülésén a világítási vállalat üzeme részére a vállalati költségvetés terhére 200,000 korona előleget utalt ki.

— **A debreceni szociáldemokrata párt irodája a Katona-Otthon helyiségébe** (Kosuth-u. 9., keresztépület) helyeztetett át. Telefon 831.

— **A spanyol járvány — gázmérgezés.** Tudósok kutatták a világszerte rohamosan elterjedt új járvány okát, sőt híre kelt, hogy a bacillusát és az ellenszerét is felfedezte valaki s most egyszerezre csak jelentkezik egy hamburgi fiziológus, aki a basillus elméletet halomra dönti. Nem baktériumok okozták a kórt, hanem azok a mérges gázok, amelyekkel a harcsteren hónapokon keresztül küzdöttek egymás ellen s amelyek lassankint egy bizonyos fokig felitették és megrégezték a földet körülövező egész levegőburkot. A tömegmérgezés jelensége lép fel a spanyol betegségnél elnevezett kór tüneteiben. Bármily kalandosnak tessenek első pillanatra ez az új elmélet, ostobaságnak vagy örültségnek mégsem mondhatjuk. Csak gondoljuk el, hány millió köbméter gyilkos gáz szabadult fel a harcsteren s ezek a gázok, melyek a levegőnél valamivel sulyosabbak, a légáramlatok útján mindenhol elhathattak s nagyon felhígított alakban is hatékonyak lehetnek, főleg ha tekintetbe vesszük, hogy a gázok túlnyomó részben az alsó, tehát emberlaktá légrétegben terjedtek el. A Krakatau tüzhányó 1883. évi kitörése alkalmával annyi hamut dobott a magasabb légrétegekbe s ez a finom hamufelhő az egész földgömbön úgy oszlott szét a magasban, hogy három éven keresztül a világ minden részén a derült alkonyi és hajnali égből azelőtt sohasem tapasztalt bíborfényben égett. A bíborfényt a finoman eloszlalt hamuréteg fénytörése okozta. Ez tudományosan megállapított tény s a gázmérgezés elmélete sem kalandosabb. Ez az új magyarázat, ha később esetleg meg is dől, mégis nagyon érdekes és a háboru átkos működését egészen új, meglepő oldalról világítja meg.

— **Ügyvédi határidő naplók, hosszú és széles alakban 1919-ik évre.** Debreceni kalendárium 1919. évre ára 5 K, 10% felárral. Kapható Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében, Debrecen, Piac-u. 34. Telefon 54.

— Adomány. A Nemzeti Tanács céljaira Frohner Béla 300 koronát adományozott. — Beszolgáltattuk a takarékpénztárba.

— Dr. Kertész Endre ügyvéd irodáját Teleki-utca 102. szám alatt nyitotta meg.

— A közéleti-mezési ügyosztály felhívja a város közönségének figyelmét, hogy a börtöncserzésre az engedélyt a Népruházati Hivatal (Batthyány-u. 1.) adja ki. Debrecen, 1918. december 12.

— Fürdőmegnyitás. Értesítetnek a t. hitközségi tagok, hogy a Pásti-u. 8. sz. alatt levő rituális fürdő (Mikve) f. hó 13-án, pénteken, megnyílik. Debrecen, 1918. december 12-én. Az elnökség.

SZÍNHÁZ

MŰSOR:

Csokonai-színház

PÉNTEK: Vandergold kisasszony. B) bérlet. SZOMBAT: Délután: Mánás Miska operett Este: Vandergold kisasszony. C) bérlet.

Vigszínház

PÉNTEK: Kőszivű ember fiai. SZOMBAT: Délután: Tiszavirág. operett. Este: Kőszivű ember fiai.

A kőszivű ember fiai. Hiába, Jókai szívet, a nagy mesemondó színes, meleg fonalu meseszövegét színpadra hozni nem lehet. Éppen azt tudta kihozni a Hevesi-féle szcenírozás és a nagyon gyenge debreceni előadás, ami Jókaiiban nagy, ami utólrhetően. Jókai egyik legkövetesebb regényét csonkította meg és törte össze a regényt színpadra alkalmas méretyre. Ez külön büne az ugynevezett szerzőnek, aki minden nagyérdzs mellett elsziklott és a regény ama részait, amelyek szívből és érzésből fakadtak, közönséges scenikai és rendezési szemfényvesztésre súlyosztotta alá. Az előadás megfelelt ennek a rossz színpadra átültetésnek. A színészek nem tudtak igaz munkát produkálni. Amelyik nem volt őszinte, az még jó volt, de a legtöbb affektáns volt és éppen ezért rossz is. Sajnos, a Vigszínház tele volt, pedig mindenki jobban tette volna, ha megveszi Jókai „Kőszivű ember fiai”-t és olvassa. Így sokkal szebb. (—)

A színházi iroda hírei. A kőszivű ember fiai. A Vigszínházban ma este Jókai Mór népszerű regényéből írt színmű. A kőszivű ember fiai (első rész) kerül színre. — Vandergold kisasszony operett újdonság ma este B) bérletben kerül színre a Csokonai-színházban. — Szombat délutáni előadások. Szombaton délután fél 4 órai kezdettel, mérsékelt helyárrakkal a Csokonai-színházban Zöldhelyi Anna fellépésével a Mánás Miska operett, a Vigszínházban Honthy Hanna fellépésével a Tiszavirág operett kerül színre. — Kőristalány. A színház legközelebbi újdonsága a Kőristalány operett lesz, melynek szövegét Faragó Jenő, zenéjét Komjáthy Károly írta. A fővárosban szenzációs sikert aratott operett-újdonságra nagy előkészületeket tesz az igazgatóság. A főbb szerepeket Honthy Hanna, Káldor Dezső, Seregh Marcsa, Várnai, Varga, Egyed Lenke és Szende játsszák. — Vasárnap előadások. Vasárnap a Csokonai-színházban délután a Szegény ifjú története színmű, este a Vandergold kisasszony operett, — a Vigszínházban délután a Heje-huja báró operett és este a Csókpirulák című mulatságos pirosszínű bohózat kerül színre.

Henny Portent, a legbájosabb moziművésznőt látjuk ma, pénteken, az Urániában egyik legjobb szerepében, a Tündérújjak című gyönyörű filmműben.

Wagner Richárd operája, a Bolygó hollandi, filmen ma az Apollóban.

Könyvújdonságok

Portó 55 fillér, 10 százalékos háborús felár.

Artur Landsberger	
MORÁL	
Pajzs Elemér fordítása	
Regény	Ara K 8.—
Bródy Sándor regénye	
A KÉTLELKŰ ASSZONY	
Regény	Ara K 6.—
Ange Madelung (16—18 ezer)	
A MEGBÉLYEGZETTEK	
Fordította: dr. ifj. Bókay János	
Regény	Ara K 10.—
Jakob Wassermann regénye	
A NEGYVENÉVES FÉRFI	
Altay Margit fordítása	
Regény	Ara K 8.—
Széplői Árpád	
TONTETÉS	
Versek. A Ma kiadása	Ara K 8.—
Lesznai Anna	
EDENKERT	
Versek. Nagy alakban, művészi kiállításban.	Ara füzve K 9.—
Szabó Dezső	
NAPLO ÉS ELBESZÉLÉSEK	
Művészi kiállításban	Ara füzve K 10.—
V. v. Heidenstam	
ENDYMON	
Regény Damaszkuszról. Svéd eredetű fordította Leffler Béla. A szerző archépével. Verner von Heidenstam, a nagy svéd író, az 1916. évi irodalmi Nobel-díj nyertese nálunk még alig ismert	Ara füzve K 7.—

Megrendelhető és kapható

ACZÉL HENRIK
könyv és papirkereskedésében
DEBRECEN, ELSŐTAKARÉK-PALOTA.

Könyvújdonságok.

August Strindberg: A BÜNBÁK. Regény. Fordította: Pajzs Elemér.	K 8.—
Paul Rosenhayn: JOE JENKINS DETEKTIV KALANDJAI, II. sorozat. Fordította: Csetényi Erzsé. Ara	5.—
Arkady Avercsenko: A TÜKÖR LELKE. Pajzs Elemér fordítása. Portó 55 fillér. Ara	6.—
Ifj. Leopold Lajos: ELMÉLET NÉLKÜL. Gazdaságpolitikai tanulmány. Ara	6.—
A MONARCHIA JÖVŐJE. Jászi Oszkár szenzációs új könyve. A Dualizmus bukása és a Dunai Egyesült Államok. Ara	8.—
Forró Pál: A HUSZONHATÉVESEK. Regény. Ara	9.—
Biró Lajos új regénye: A MOLITORHAZ. Ara	16.—
Marjay Ödön: A RÁKÓCZI HARANG. Színmű. Ara	9.—
A KÖZPONTI FÜTÉSBERENDEZÉSEK. Írta: Reminczky Károly, a Körting gépgyár r.-t. h. főmérnöke. Ara	7.—
Dosztojevszki: BÜN ÉS BÜNHÖDÉS. Fordította: Szabó Endre. III. kiadás. Ara	16.—
Dumas: A CLEMENCEAU-ÜGY. Fordította: Radványi Paula. Ara	8.—
Dr. Juba Adolf egyetemi m. tanár: AZ EGESZEGTAN ALAPVONALAI. Ara	3.80
Várnai Zseni versei: ANYASZIV. Ara	3.—

10% háborús felár. Portó 55 fillér. Kapható

Hegedüs és Sadorn

irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében.

DEBRECEN, Főposta mellett.

Apró hirdetések.

Apró hirdetések egyszeri közlése 10 szöveg 2 korona, minden további 20 fillér. Vasár- és ünnepnapokon 10 szöveg 3 korona, minden további szó 30 fillér. Kővér betűkkel nyomottak kétszeresen számítódnak.

Gardalliszt
26 éves nőtlen, feleségül venne olyan leányt vagy gyermektelen özvegyet, akinek 100-200 hold birtoka vagy ennek megfelelő hozománya van. Teljes címmel ellátott leveleket „Őrök boldogság” jellegre kiadható.

Aranyat-ezüstöt.

brillántokat, bármilyen szülő zálogleveleket (zálogcédlákat) és egyéb tárgyakat a legmagasabb árban veszek. — Meghívásra házakhoz is elmegyek, Steiner Mihály Széchenyi-u. 19. szám.

Eladó

Öndódon 10 és fél hold elsőosztályú szántóföld a nagyhegyes szélben, Jóna tanya mellett, Perencz-től szőlő, értekezhetni a Debreceni Gazdák Bankjánál, Kossuth-u. 17.

Rikkancsok

azonnal felvétetnek a kiadóhivatalban.

Különféle cégtábla

és egy üvegajtó eladó Darabos-utca 7. sz. alatt.

Veszek vagonzámra

pácolt dísznóhust, sós dísznó zuzát, pácolt marhahúst, valamint belsőséket, marhaizom, marhaszáját, marha odort stb., ha van hozzá kivitel engedély. Ara Wienbe szállítva. Ar és ajánlat cégemhez:

ADALBERT TURSA, Fleischselcher Wien, XIV. Molselstrasse 38.

Nagyobb raktárhelyiség

közel a plachoz vagy a Plac-utcán

azonnalra kerestetik.

Cím a kiadóhivatalban.

A Máv. üzletvezetőiség épületében (Tisza-palota) oo mintegy 40 métermagas selejtezett ócska oo

PAPÍR

eladó. Értekezhetni lehet Tisza-palota II. emelet oo 35. szám alatt házigondnoknál oo

VISZKETEGSEGET, SÖMÖRT, RÜHT

a leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fiesch-féle eredeti, törvényesen védett „SKABOFORM-KERŐCS”. Nincs szaga, nem piszkít. Míg eredeti pecsétes Dr. Fiesch-félet kérjünk. Probatégely K 4.—, vagy tégely K 6.—, családi tégely K 15.—. Kapható a helybeli gyógyszerárakban vagy direct a készítőnél rendelhetők: Dr. Fiesch B. „Korona” győgytára, Győr, Vatelnei a „SKABOFORM” védjegyre ügyeljünk.